

Література:

1. Schengen Borders Code. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/schengen-borders-code_en
2. Балендр, А. (2021). Іншомовна підготовка керівних кадрів прикордонних відомств країн європейського союзу в контексті досвідного навчання. Військова освіта, 9-17.
3. Common Core Curriculum for Border Guard Basic training in the European Union (CCC 2012). Produced by Frontex Agency in cooperation with EU Member States and Fundamental rights organisations Warsaw, Rondo ONZ 1, 2012. 343 p.
4. Sectoral Qualifications Framework for Border Guarding. FRONTEX. Warsaw: Rondo ONZ 1, 2013. Vol. 1. 173 p.

Білан Інна Віталіївна

*аспірантка II року навчання, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
ОСВІТА (Компетентністний підхід в підготовці спеціалістів)*

ЕСТЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОЗНАКА ВИСОКОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ

Проблеми та потреби сучасності, коли швидко змінюється освітня стратегія, естетична компетентність учителя набуває надзвичайної актуальності. Необхідною умовою й обов'язковою складовою професіоналізму вчителя є розвиток в нього естетичної компетентності. Сучасний учитель повинен мати високий рівень професіоналізму, тобто має бути освіченим, творчим, висококваліфікованим, теоретично і практично підготовленим, постійно поповнювати свої знання, вміти вирішувати складні педагогічні проблеми на високому професійному рівні, володіти різними

компетентностями. Оскільки, ключові компетентності, компетенції і кваліфікації, становлять кваліфікаційну характеристику професіоналізму [1].

Учені зазначають, що компетентність є результатом освіти, самоосвіти і саморозвитку викладача. Вона визначається досвідом та індивідуальною здатністю людини, її прагненням до безперервної самоосвіти й самовдосконалення, творчим ставленням до справи [2, с.97].

Поняття «компетентність» знаходиться нині в епіцентрі світової думки тому, що воно розкриває якісно нові перспективи розуміння місії школи, життєвих результатів освітньої діяльності. В основі концепції компетентності лежить ідея виховання компетентної людини й працівника, який не лише має необхідні знання, професіоналізм, але й уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи ці знання, й бере на себе відповідальність за власну діяльність [3, с. 248].

Проблема естетичної компетентності вчителя досліджується багатьма вченими нашого часу: Л. Глазунова, А. Карам, Л. Масол, В. Мовчан, М. Овсянніков, В. Разумний, В. Рожнова, Г. Сотська та ін. Вони переконані в тому, що естетична компетентність тісно пов'язана з естетичною культурою, діяльністю та вихованням, естетичними смаками та вподобаннями.

Науковець Ахмед К.М. представляє естетичну компетентність, як особистісне утворення, що відображає розвиненість естетичних смаків, емоційно-почуттєвого, культурологічного досвіду та позитивного емоційного ставлення до естетичних явищ об'єктивного навколишнього світу [4, с. 3].

Нам імponує таке визначення: «естетична компетентність є інтегральною якістю особистості, що базується на сукупності об'єктивних знань про цінності, специфічній природі і функції естетичної культури, яка проявляється в загальній здатності і готовності до естетичної діяльності в соціокультурному середовищі» [5, с. 252].

Естетична компетентність є невід'ємним складником професіоналізму вчителя, оскільки розширює творчі можливості його педагогічної діяльності.

Розвиток естетичної компетентності посилює особистісно-професійні стандарти, позитивно впливає на рівень викладання та професійних досягнень.

Сучасна школа потребує фахівців, здатних до естетичного виховання особистості, її творчого і культурного розвитку. Задовольнити цей запит покликаний учитель, який має якісно забезпечувати навчальний процес та забарвлювати його естетичними аспектами, що сприятиме розвитку естетичної компетентності в учнів та удосконаленню самого себе. Для цього він повинен володіти високим професіоналізмом у вимірах естетичної компетентності.

Професійна діяльність одночасно передбачає і процес формування основ професіоналізму і результат, що досягається, і проміжний підсумок його становлення. Зміст професіоналізму є таким, що становить розвиток особистості педагога-професіонала, його творчих сил, здібностей, потреб, відносин, форм професійної діяльності [6, с. 38].

Педагогічна професія, як і будь-яка інша, передбачає коло повноважень людини, отже, й професійна педагогічна діяльність передбачає певне поле, в якому вчитель компетентний діяти, тобто, є межі його компетенції як обсягу повноважень. Для того, щоб бути реалізованими в діяльності, повноваження (у цьому сенсі – компетенції) мають бути забезпечені сформованими у вчителя компетентностями, тобто, здатностями виконати професійну діяльність [7, с. 9]. Отже, все вказує на нерозривний зв'язок «компетентності» та «професіоналізму». Оскільки, є взаємозалежність: педагогічна діяльність виконується на більш професійному рівні, чим більш компетентним є учитель, що вказує на його рівень професіоналізму. Тому можна стверджувати, що професіоналізм вчителя – це ступінь досконалості його педагогічної майстерності.

Естетична компетентність учителя сприяє розширенню його творчих можливостей, естетичних ціннісних орієнтацій, свідомому та активному естетичному ставленню до дійсності, задоволенню його потреби у професійній самореалізації й духовному самовдосконаленні. Саме вона забезпечує набуття

досвіду власної естетичної культури й реалізації її в естетичній діяльності разом з учнями, розвитку їх уяви, творчості, почуттів краси тощо. Високий рівень естетичної компетентності – запорука вищого рівня професіоналізму вчителя.

Література:

1. Глуханюк Н.С. Психология профессионализации педагога. 2-е изд., доп. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та, 2005. 261 с.
2. Лосєва Н.М. Самореалізація особистості викладача вищого навчального закладу як загальнопедагогічна проблема: дис. на здобуття наукового ступеня д-ра пед. наук: спец.13.00.04. Донецьк. 2007. 475.с.
3. Чернова О.В. Художньо-естетична компетентність як компонент професійної компетентності культуролога. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. Випуск 3 (69). С. 247-250.
4. Ахмед К.М. Формування естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у позааудиторній роботі університету: дис. канд. пед. наук: 13.00.07 Націон. педаг. унів-т імені М.П. Драгоманова. Київ, 2020. 226 с.
5. Bilan I., Nikolaieva O., Losyeva N. Rozwój kompetencji estetycznych uczniów. Paideia Παιδεία. Warszawa: Collegium Verum, 2021. №3. P. 247-265.
6. Сапожников С.В. Професіоналізм майбутнього вчителя початкових класів у вимірі сьогодення. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2018. № 2 (16). С. 34-39.
7. Сорочан Т.М. Професіоналізм та компетентності вчителів у контексті післядипломної освіти. Освіта на Луганщині. 2010. №2. С. 7 – 12.

Науковий керівник: *Лосєва Н. М., доктор педагогічних наук, професор,*

професор кафедри педагогіки, початкової освіти

та освітнього менеджменту Ніжинського державного

університету імені Миколи Гоголя